

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem
omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S.
Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum
triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 21. Prælatura magnum onus, meritò fugiendum, ob ea multa ad quæ
obligat, quæ mitra, ac Diui Gregorij dolor significant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

Praetor censetur, omni generis virtutum meritis adornari. Opera requirit praetoria, quocirca superius ille pastor (asserit D. Hieron.) quando nobis iniungit ut a Deo pastores rogemus, qui eius sunt mittendi auctoritate, operarios, inquit, postulat: Regate Dominum missis, ut mittat operarios in messem suam. Operarios, non loquaculos operarios, non dormitabundos; operarios, qui manum sanctis adhibeant operibus. Et quibus operibus? Non ea exponit sigillatim Apostolus, sed non nisi in communi: *Bonum opus.* Quia quotquot bona sunt opera hic optime quadrant, & praeterea haec omnia nullo excepto sibi requirit necessaria. Unde & illa specificat (ait D. Hier.) idem Apostolus. Sic inquit Episcopus, honestus, castus, mansuetus, misericors, pius, liberalis, patiens, modestus, sobrius, abstemius, vigilans: & haec virtutum litania non contentus, vnicuique cunctas describit: *Sollicitus cura reipsum probabilem exhibere Deo, operarium inconfusibilem, recte tractantem verbum veritatis.* Oportet ergo Episcopum irreprehensibilem esse. Nota verbum hoc (monet D. Hier.) ex quo idem hausit D. Gregor. *Irreprehensibilis* quo declarat, in Episcopo omnes requiri virtutes, nullum vitium, nullum defectum, sed nec vnicuique verbum otiosum, hoc namque defectus est, & peccatum, ob quod quis est reprehensibilis. O gnavissimum onus: *Omnis virtutes uno sermone comprehendit, & pene rem contra naturam exigit.* Si enim omne peccatum, etiam in otioso verbo reprehensione dignum est, quis est ille, qui absque peccato, id est sine reprehensione versetur in mundo? Cum esset D. Petrus, qualis erat, caput Praetorium Spiritu Sancto repletus, abyssus sanctitatis cœlis in admiratione passus est defectum quendam, ob quem *Reprehensibilis erat*, ait D. Paul. Quid ager miser vermivorus homo debilis, speculum inconstantiae, omnis expertus spiritus, vacuus devotione iterum nota ex D. Hier. quod velit Apostolus, tam sit irreprehensibilis, ut sit sine crimine: Sic scribit quo declarat, adeo sit irreprehensibilis, ut nec ipsi habeant, quod in eo gentile crimentur: hoc enim sequens sermo committit: *Oportet autem illam & testimonium habere bonum ab iis, qui foris sunt.* Ex quibus hanc infert conclusionem: *Talis ergo sit Pontifex Christi, ut qui religioni detraxerit, vixit eius detraxere non audeant.*

Idem iterum signat Apostolus (notare D. Hieron.) illo verbo, quo praecipit Episcopum ornatum esse, certoque ridet sui temporis Praetores; sed & nobis idem licet de quibusdam no-

stris aetuli, qui hoc verbum *Ornatum* capiebant, ut Episcopus vestibus indueretur pretiosis, terris, domum assidue edificatam inhabitaret, mensa gauderet geniali: *Sunt quidem ignorantes, tanta soliditate ac reverentia, qui non intelligentes, quid sit ornatus, comunt se vestibus, & munda corporis, & laetioris mensa epulas parant, cum istiusmodi ornatus, & cultus sordibus sordior sit.* In textu Graeco legitur *intraus* id est irreprehensibilis. Hoc est Praetorium ornatum esse quod perfecte cunctas possideat virtutes, ut ne vna numero desit quo sit irreprehensibilis: *Qui vitium non habet, irreprehensibilis est, qui virtutibus pollet, ornatus est.* Si vel vnam sperare virtutem tantamolis sit, seque vel in vna exercere virtute adeo sit homini laboriosum: quam erit arduum omnia superare crimina, tuas evincere affectiones inordinatas, refragas carnis titillationes, tuas refronare voluptates, asperam & acclivam virtutis viam, imò virtutum omnium itinera perambulata? Ite per extentum funem est minus operosum. Dicit Gregorius ex alio fundamento perpendit praeterea verba Apostoli: scilicet quod in primitiva Ecclesia, eo ipso quo quis Episcopus consecratur, statim martyrio aspiciebatur. Cum enim fidei persecutores Religionem molirentur eruere Christianam; scite autem Episcopos eiusdem esse fundamenta, tantum eos perferuntur diligentia, ut cum quis esset in Praetorium consecratus, ilico ad necem coneretur. Hoc omnibus perivium patet, in duodecim illis primis Ecclesiae Pastoribus, quos ipse Dominus Episcopos designavit, quorum unus crucifigitur, alter fullonis fuste percutitur, alter lancea transverberatur, huic pellis detrahitur, illi ossa confringuntur, hic leonibus esca obicitur, ille traditur ignibus, alij gladio obtincentur, ita ut in trecentis annis, vix invenias Episcopum, qui non morte occubuerit violenta, ac pro Christi nomine sanguinem suum moriens fuderit. Et eo sensu dicere voluit Apostolus: *Qui Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat:* quia pro grege suo mori desiderabat, & in eius defensionem sanguinem fundere: *Tunc ergo* (inquit) *laudabile fuit Episcopatum querere, quando per hunc quomquam dubium non erat ad supplicia graviora pervenire.* Deinde, quantum opinor, hinc ortum est, ut mitra, velut diademata Episcopis imponerentur, quasi illis hoc Apostoli diceretur, ex Davidis psalterio: *Esti mactatus sicut oves occisionis.* Mos enim apud Gentes receptus erat, quando vitulos, vacas, oves ad sacrificia

D. Hier.
Tom. 2.
D. Hier.
1. p. Pa.
1. p. 68.
D. Greg.
D. Greg.
Ps. 42. 27.
D d 2

Condi-
tionis
Praetoro
necessa-
ria
1. Tim. 3. 2.
1. p. Pa.
1. p. 68.
1. Tim. 3. 2.
1. p. Pa.
1. p. 68.
1. Tim. 3. 2.
1. p. Pa.
1. p. 68.

II. deducebant celebriora, ac in festis solemnioribus, illis coronas, ac florilegia appendere, quibus insigniores victimas adornabant; vocabantur autem *Infula*. Quae erant quaedam altiora diademata figura triangulari, de quibus Iuse tractat noster illustrissimus Archiepiscopus D. Antonius Augustinus. Hunc autem morem edidit Lycaonicenses stupenda vidissent miracula, quae D. Paulus, & Barnabas operabantur, eos esse Deos de caelo lapsos crediderunt, Deos appellarunt, & ut Diis sacrificare victimas voluerunt, unde & primus Sacerdos, nempe Iouis: *Act. 14. 12. Taurus & coronas ante iannas asserens cum populo volebat sacrificare.* Coronas, inquam, quibus victimae & sacrificia coronabantur, ut eminentissima.

Hoc ergo est (teste D. Greg.) esse Episcopum, mitra coronari paratum se morti, ac sacrificio ostendere: erant enim Episcopi victimae caeteris celebrioris, illosque ut Christiani gregis pastores ad necem requirebant. Vide num magnum sit opus; imò & modò, qui Episcopi sunt tales, quales convenit, illos esse credenda multiplici martyrio profusè immunes? nequam: Dei videntur iniurias, pauperes prostratos, virtutem datam oblivioni, defunctos suffragis defraudari, malorum gregem multiplicari, profanatas Ecclesias. Respublicas mille vivendi licentis corruptas: Si verò malis mederi, obistere, reparare quidpiam voluerint: Illis est colluctandum cum divitiis, cum iudicibus, cum potentioribus, odium sibi conciliant omnium, apud omnes vellicantur nihil tam blandè, nihil tam simpliciter, nihil tam circumspectè agere seu dicere possunt, quod malevoli non rapiant in calumniam. Num hoc tibi opus censetur esse laboriosum? O Apostoli, noni queritis dignitates? *Nescitis quid petatis;* hoc scitote, quòd qui illas venatur, calicem amarissimum, poenisque repletum omnigenis accipiat. Addo, calix est amarissimus (ait Div. Hieronym.) & ut talis fugienda est dignitas seu praelatura, oh notissimum periculum, cui sese ingerunt incauti, eorumdem candidati, nempe, reddendi tantarum animarum rationem non mediocè, quantas susceperunt dirigendas; hoc enim est esse pastorem, & ad hoc se constringit, qui pastor est ovium, & ad hoc quoque qui pastores eliguntur animarum: *Ipsi enim perisurgunt, quasi raiem pro animabus vestris reddaturi.* Ita ut earum oporteat eum reddere strictam rationem, quas vorax lupus

In ca. 44. Ezech in illud: *Vidimus animam pro delicto.*

Hebr. 13. 17.

absulerit devorandas: *Sanguinem eius de manna requiram*, sic Dominus Ezechieli minatur. Si vulpes illius astutus histricionis decipiat, & absulerit simplicem oviculam: Si leo rugiens pauperem devoraverit: si furibundus equus viduae deciderit pudicitiam: Si hic doctrinam non noverit Christianam, si ille tempore Paschae non fuerit confessus, si alter ad sacram non accesserit communionem, si alter sacro non interfuerit, si hic non confessus obierit, si alter in vitis inforterit, si talis vsuris vixerit pauperum sanguisuga.

Audiamus D. Bernar. *Quid ego infelix, quo me verum si tantum thesaurum, si pretiosum depositum istud quod sibi Christus sanguine proprio pretiosus indicavit, contigerit negligenti us custodire adu. Si stillantem in cruce Domini sanguinem colligissem, essetque repositus pens me in vase vitreo quod & portare sapius oporteret, quid animi habiturus essem, in discrimine tanto? certe ad servandum accepi, pro quo mercator non inficiet, ista vique sapientia, sanguinem illum dedit. Sed & habeo thesaurum istum in vase fictilibus, quibus & multo plura, quam vitreis imminere pericula videantur. Optimè dicit D. Paulus Inuigilant, millenis indigent oculis plus quam Argus. Hoc quoque tuo inculcat discipulo Timotheo, quem Episcopum vixerat: *Tu vero vigila, in omnibus labora.* Illud in omnibus intelligit D. Thom. In omnibus hominibus. Magra te decet vigila, nam in omnibus tibi subditis est laborandum. In Ecclesiasticis in saecula istis, in parentibus, in filiis in maritis, in vxoribus. Ecce Deus centum oculos Argo dederunt, ut bene vel vnum seruariet qui tamen furto subleuati sunt quid praesidio faciendum, quomodo vigilandum, qui non nisi binos habet oculos, & millenas suscepit onus custodiendas?*

Notat Ecclesiasticus, quod communitè cogitanti parentibus, vnicam sufficere filiam; ut omnem istis excutiat somnum, communitè exciet curis anxia conturbet sollicitudine: Quoties tibi fugit somnus ab oculis: Hac mea filia nobilis apta vinculo coniugali, ei de precipuis bonis meis in dotem prociendum: Cui dabo eam in vxorem? Num maritum accipitura lutiaticum & qui malè patiat, qui filiae dotem dilapidet, qui suis eam dissoluti moribus affigat acerbus? Num tempus matrimonij praeuertet? Num aliquis eam à me flagret, sed non ex animi mei sententia; num ipsa sui oblitiscatur? Num faciem intuentibus offerat corruentem? Num eam aliquis ad inhonesta sollicitè efficit?

ecaciter? Num de nocte discedat ad ostium seu
 fenestram proco locutura? Num aliqua eum se-
 duat subdola mediatrix? Num ancillam habeat,
 que tibi in eius custodia sit infidelis? Num a-
 liquod ei succedat infortunium in mei nominis
 ignominiam? *Filia poris* inquit *abscondita est vi-*
gilia, & sollicitudo eius auferit somnum, ne forte in
adulescentia sua adulter efficiatur, & cum viro
commorata odibilis fiat, ne quando pollutatur in
virginitate sua, & in paternis suis editus grauida
inueniatur, ne forte cum viro commorata transgre-
diatur, aut certe sterilis efficiatur. Si vnica filia
 parenti somnum auferit, & conturbat vigile pre-
 mit angustis: quid de tot diebus filiabus, quos
 suscipit Prælati animas dirigendas, que tot
 exponuntur periculis, tantos qui eas ad malum
 protrahunt patuntur? Secum habent famulam
 carnem, que eam ad suam allicit perditionem,
 & dæmonis ac mundi est infidela mediatrix,
 & ipse omnium intigilare debet defensionem ac
 conseruationem: *In omnibus labora.* Hoc dat suo
 discipulo consilium Apostolus Timotheo: Dein
 in seipso peractum, proponit & ipsis filiis per-
 sibus imitandum: *Imitatores mei estote, & obser-*
uate eos, qui ita ambulant, sicut habetis formam
uestram. Quibus loquitur? Quos ad se tenet
 imitationem? Ones fratres omnes, plurimos homi-
 nes veniunt statum, omnes horum ut passio-
 rem huiusmodi est enim ceteris omnibus & singulis
 vniuersi exemplar. O veram Prælati definitio-
 nem, exemplar omnibus, quod quadrat ei quod
 ad D. Petrus: *Forma facti gregis,* ut in ipso videat
 afflicti pacem, omniis appetitus toleran-
 tiam, Dominus humilitatem, obedientiam sub-
 missam, charitatem, in pauperes diues, sustentiam
 piper, Sacerdos deuotionem, reuigiosus schi-
 dum, Ecclesiæ astutus honestatem.
 Hinc tan grati et per sum dilectum disci-
 pulum Ioannem Dominus exiepiebat Episcopum
 Sardiensem? *Eslo vigilans &c. non enim inuenio*
opera tua plena. Hoc tui est munus: *Eslo vigi-*
lans. Hæc eo quod de te nō sile conquerat: Non e-
 nim inuenio opera tua plena. Quæ sunt illa? Opera
 plena? Meo iudicio sumitur a pictura metapho-
 ra. Pictores video, qui cingulum imaginem ex
 arte perfectam: ac eius oculus ad hanc tantum,
 vel illam partem delectatur, ita ut dicere liceat,
 non est oculus plenus, qui tam perfecte cernat
 omnes, ut quisque dixerit, quod illum summum.
 do cernere videatur ab hac, & ab illa parte, ille
 vero censeat quod se tantum intueatur, hic vero
 ex opposita parte, eadem de se ferat iudicium. O
 Pastorem, imago es exposita, ut apertis pleni-

que oculis omnia videas: *Eslo vigilans.* Quod si
 scio, qui clavis, ac perspicacibus vigent, oculis,
 sed lumen ex vna tantum parte videt: namque il-
 lum honestum Ecclesiasticus, Schitarum facer-
 dos, ad pauperem autem non aspiciunt eius o-
 culi, nec ad tribulationibus suspirantem, ut illi
 occurrat, & succurrat opitulor. Alij oculos
 quidem habent, quibus incipem videant, at non
 potentem, ut eum doceant humilitatem. Ocu-
 los in omnes te habere expedit, ut omnes ha-
 beant quod in te videant mirandum. Non suf-
 ficit Prælati, virtutum operibus ceteris præ-
 fulgere, illeque imperfectus, sed sint eius virtutis
 opera plena, absoluta. Primum in perfectione ut
 sit fides eius constantissima, sit charitatis arden-
 tissima, sit eleemosynæ liberales, sit inuicta pa-
 tueria: huius enim defectum reprehendit Do-
 minus in Ephesorum Episcopo: *Habeo aduersum*
te quod charitatem tuam primam reliquisti. Cha-
 ritatem vocat primam, more S. Scripturæ, id est
 feruentiorem, eminentiorem, diligentem. Me-
 taphora sumitur ex arborum fructibus. Ficus &
 mala punica quadam sunt primi floris, alia se-
 cunda, sed hoc interest, quod fructus primi flo-
 ris, multo sunt eminentiores, ac perfectiores, ut
 effectus naturæ fortioris in principio. Fructus
 vero secundi seu floris posterioris, ficus quidem
 sunt, mala granata sunt, sed non tam pulchra, lo-
 lida, natura, ac perfecta, ut priora. Idem fert
 iudicium quoad opera virtutum: quædam nam-
 que sunt priora, magno facta feruore, mente ar-
 dentiore, corde perfectiore. Sunt & alia, quæ
 fiunt at tepide, languenter, negligenter: Oratio
 tepida, realiter oratio est, at iuratura, langu-
 da: eleemosyna inuoluntaria, precibus extorta,
 eleemosyna est, sed decidua vermiculosa. Chari-
 tatem primam, opera plena requirit ab Episcopo,
 quæ ceteris palmam eripiant, eo quod mag-
 no sunt feruore, mente sincere, deuotione pia,
 corde pleno atque perfecto. Hoc D. Greg. Nazi-
 laudibus extollit in vero illo Episcopo D. Bas-
 sil: *Existimabat homines quidem communes, ut*
idiotas satis ad virtutem habere, si non improbi
essent, vel mediocriter boni, ac si quis in dignitate,
& administratione fuerit profectus in Præfatus
officio, virtutum omnino putaret, si non ceteros alios
virtute antecelleret, parèq; dignitati suæ ac thro-
no virtutem asserat. Non cursum hæc verba tran-
seamus: Et virtutum omnino putaret. Quasi virtutum
 in Episcopo reprehendere tepidam charitatem,
 languidam, arenam pietatem, opera virtutum
 vermiculosa, non plena, non absoluta. Secundo
 vero vocat: *Opera plena,* quæ omnibus satisfac-
 unt.

Apoa 2.4

D. GR. NAZI. IN VIT. S. BASIL. AD MICH.

ciunt, quando talia sunt, ut omnes in illis sumant
exemplum eorum, quae sibi incumbunt faciendae
& illa in Episcopis ab omnibus expectantur, ut
possit dicere: *Omnibus omnia factus sum*. Non
inepte modo preponitur, quod alias diximus de
vestitu summi sacerdotis, Deum praecipisse ut
eius tunica esset oculata; eorum quae diximus
apertissimum hierophanicum. Hinc (teste D. Hieronymo.) toties idem repetit Apostolus epite-
thum vocans Praelatum vigilantem; notat quoque,
quod in nostra vulgata lectione legimus
Sobrium in graeco scribi *υποειρη*: quod nedum
significat sobrium sed & vigilantem: quia vigi-
lia ex magna nascitur abstinencia. Non con-
uenit Episcopo carnam sumere, ut possit dormi-
re, sed carnem occidere, ut tota possit nocte vi-
gilare, & virga esse vigilans, qualem Dominus
osterdit Hieremias.

40

2. Tim.

4. 5.

I V.

Prae-

latus

per

se prin-

cipali-

ter mu-

nis

sum

exce-

qua-

tur.

Zache-

6. 11.

17.

idol.

idol.

idol.

idol.

idol.

idol.

idol.

idol.

idol.

idol.

idol.

idol.

idol.

idol.

idol.

idol.

idol.

idol.

idol.

idol.

Quia vero dicere posses, ad haec munera su-
beunda idoneum substitutum ministrum: subiun-
git Apostolus: *Ministerium suum imple*. Tu ipse
tui muneris satisfac obligationibus. Te, cui ca-
thedra paratur ut in ipsa sedcas locum per te im-
plere oportet, non per subsidarios: Licet enim
iustum sit ac necessarium, ut tibi subsidio sumat
Praelatus alios ministros secundarios, qui cura-
rum ac vigiliarum partem suscipiant: attamen
qui principaliter interuenire debet, hunc esse
dicimus ipsum Praelatum: Quo primo eius ab-
sentia condemnatur praesentia ac residentia ma-
datur in sua Dioecesi, & Pastori in sua paro-
chia, ut praecclare declarat, ac praecipit Conci-
lium Tridentinum. Secundo reprehenditur
Praelatus ac Curatus, qui licet in parochia resi-
deat, sui tamen muneris officia ministris im-
ponit faciendae, ipse omnibus solutus ac liber: *Mini-*
sterium tuum imple. Ad quid te Praelatum ele-
gerunt? In quem finem tibi commendantur Pa-
storatum? ut ipse cunctis adsit officiis substitu-
tus, ut in vtriusque dormias autem? *O Pastor* &
idolum, ita Deus locordem indigitat Praelatum,
qui nihil magis quam idolum lapideum, opera-
tur. Idolum ad hoc tantum erigebatur, ut mu-
nera, victimas, sacrificia, incensum, adorationes
susceperet, non vero ut aliquid ageret, manus o-
poribus admoueret, audiret, videret, ambularet,
&c. Ad hoc expediret illum potius pastorem
creare quem tibi conducis substitutum: non e-
nim hoc de iure communi cathedra permittit
Episcopalis.

Discreta sunt pariter & mirabilis illa resolu-
tio sumpta quoad regimen Galliae. Gallis impe-
rator Rex Childericus tertius, cuius sit men-

tio in Decreto. Delicias, otio, somno, voluptati-
bus totus vacabat, & ad regni sui moderatio-
nem opera utebatur familiaris ac nobilissimi-
viri Pipini, hic omnium calculus regni lauda-
biliter habenas moderabatur. Potro sicut sub-
ditis aridet, ut ipsi Reges gubernent, ipsi per-
se negotia grauiora Reges excoquantur, non
exiguas de rege Childerico spargebant queri-
monias, Conuenientes regni primates, propo-
nunt in concilio: nobis Rex imperet, & non
sibi vicus sit, qui Rex sit, & cum hoc sit ex-
pediens, cumque vaus sit Pipinus, qui nos re-
git; ipse rex coronetur: quiescat, epuletur, bi-
bar pro ut sibi libereit Childericus. Hae ipsi
Childerico proposuerunt, ille vero negotium
commisit decidendum Summo Pontifici Za-
chariae in hunc finem, miserunt regni proce-
res legatos suos, ac tam vigentes obtulerunt
Summo Pontifici rationes, ut ille Childericum
tanquam regni gubernaculo, clauoque minus
vilem condemnans, Francos totumque reg-
num a praestito absoluerit iuramento: dein de-
creuit, cum Pipinus imperaret, in eoque con-
uenientes latarentur condiciones, vero tu-
lo regis gauderet, & sicut illi Childericus reg-
ni gubernacula dedisset, daret pariter & thro-
num. Ad huius negotij executionem nomina-
uit Pontifex Archiepiscopum Moguntinum,
ut Pipinum & nominaret, & proclamaret ac
Regem Galliae coronaret: & conuocatis reg-
ni totius Ordinibus, nominatur, proclamatur
ac coronatur Pipinus Rex Galliae: Vixit Rex
Childericum vero in monasterium amanda-
runt. Hic bene sit tibi: cum tu ille non sit qui
regni thronum implet, excede, descende, alius
eum occupet, qui throno residens, ipse per se
suum implet officium. Actus plane singularis,
quo cepit Pontificis potestas tam heroica ac
praecleara actione exerceri, scilicet Regis deposi-
tione ac exautoratione, ac alterius subrogati-
one in quibusdam casibus particularibus. Si
haec in statu contingant seculari, qui terrene-
rum tantum spectat regimen, & Regis solici-
tudinem quoad subditos in temporalibus, quod
ipse scilicet vigilare, noctes insomnes ducere,
laborare, rebus necessariis intendere, saluti sub-
ditorum prospicere teneatur: qui de statu di-
cemus Ecclesiastico, cuius regimen ad aeterna
ac caelestia ordinatur, in quo non corpora, sed
animae curantur: ut quanto sunt corporibus
eminetiores, tanto ea um in Praelato Ecclesia-
stico, quam in seculari debet esse cura vigilan-

Hinc

Hinc in viris sanctissimis timor ille nō reii-
 cendus: *Gravitas dignitas Sacerdotium* (Aud o
 D. Hieronym. loquentem) *Sed grandis ruina*
eorum, si peccant: Latronis ad asensum, sed ti-
monis, ad lapsum. Non est tanti gaudij excelsa
tennis, quanti moeroris de excelsis corripisse. Vi-
 D. August. deo lach. manent D. August. lux tempore con-
 trariis. 44. *secrations, dum perpendit se onus in humeros,*
 cum dignitate suscipere ipsis angelis pertimen-
 dum: *Tanquam periculosissimum iudicarem hoc*
ministerium, & hinc erant lacrima illa, quas me
effundere in caritate ordinationis mea tempore, non
nulli fratres animaduvertunt. & in sciantis causas
doloris mei, quibus postuerunt sermonibus, qui om-
nino ad vulnus meum non pertinebant, tamen bo-
no animo consolati sunt. Et iusta: Nihil est in hac
vita, & maxime hoc tempore difficultus, laboro-
sus, & periculosus Episcopi, nisi presbyteri officio;
sed quod Deum nihil beatius se eo modo militatur,
 quo noster Imperator iubet. *Miror fugientem D.*
 Gregori. ne Pontifex adoretur. *Expaualeso di-*
uertit: ula D. Amiclij, ne resideat in piscopi.
 Latras quartē D. Greg. Naz. *arctus, & om-*
 nem mouet lapident, ipso teste, ne honore suble-
 tur Episcopali. *Quid dicam de timore S. Ni-*
 lamonas cuius: *ista ē. Festiuitij recolimus: de*
 quo referuntur Sozomenus & Nicophorus. *Ge-*
 nis vrbē Egypti morans, eligitur in Episco-
 pum; quod cum diuina reuelatione suo reclu-
 sus cubiculo recessisset, Deum tanta instan-
 tiā, tantis lacrimis, cor singultibus est depre-
 catus vt se tantis enperet periculis, & potius
 vitam cum morte commutaret: & orantem ex-
 xauduit Dominus: dum enim populus conuen-
 dit, vt eum Episcopum consecraret, reperit mor-
 tuum, quia ad sepulchrum exiit non conse-
 cratum.

Percepit Romachabundum D. Gregoriam iam
 Pontificem, dum ei omni ex parte sancta accla-
 mant; nominatim vero quatuor Patriarchæ
 Constantinopolitanus, Alexandrinus, Hiero-
 lymitanus, ac Antiochenus, dum ei de Pontifi-
 catu congratulantur. quibus sic recribit, *Mibi*
 h. 1. 1. 1. *ne de Pontificatu huius itis laetum proficiat?*
 Epi. 47. *Scrutite triste penitet, & mecum lacrimas*
 fundite. *An non intelligitis vt meo satisfactam*
 mudi 2. *muni, quod dicere Deo debeam ac postm il-*
 lud Iacobi ad Laban sacerum suum: *Viginti an-*
 G. 1. 1. 1. *nis sui tecum, oues tuae & capreae Herules non sum-*
rum, ardetes gregis tui non comedi, nec captum
in bestia ostendi tibi. Ego damnum omne reddi-
bam. Quidquid furto perierat, à me exigebas, dico
nequeque asu urgelat & gelis, fugiebatque som-

nus ab oculis meis, si igitur sic laborat & vigilat,
 qui pascit oues Laban, quanto labore, quanto vige-
 lantia debet intendere, qui pascit oues Dei? *Dare nit-*
 hi penitet: ait D. Greg. Eadem phrasi resp. die
 Patriarchæ Anastasio, qui ei de Pontificatu con-
 gratulabatur, atque hoc est me secundum
 carnem tantum diligere, sed non secundum spi-
 ritum.

Idem respondit Anastasio Archiepiscopo Co-
 rinthiorum, & magis adhuc particulariter ea-
 dem occasione scripsit Theodiste multissima
 Dominae sorori Imperatoris, largiter scens cie-
 bra datus suspiria, ob gratissimum omnis Ponti-
 ficatus, & argumens lucidissimis ostendit,
 qua ratione, quam iuste, se in hoc statu iudicet
 non felicem, sed potius, infelicem ac la-
 chrimis deplorandum. Primum, inquit, ea dig-
 nitate, meam perdo quietem, ac mentis tran-
 quillitatem & illas quibus fruebar delicias in
 angulo cubiculi solitarii, iam mihi incumbit
 curis vivere perpetuis zelantem, que velut
 spinæ acutissima cor meum lanci aut inces-
 sante, notisque creuantur veluentibus. *Alia quie-*
tis mee gaudia perdidit, ac intus corruens, ascen-
disse exereus videor. Arbitratur homines, me
 ad aliora ascendisse, sed vixit venus in aby-
 sum corruu, quam nequeam peruadere. *Cele-*
stes narrat delicias quibus in moraliterio ab
 omnibus liber fruebar, contemplationem al-
 tissimam, quā quasi in caelesti gloria demulce-
 batur, vt nō se hoc iam impletum esse sibi gra-
 tularer: *Suffollam te super altitudines terra: Isa. 56. 24*
 recenseret quoque perturbationes, quibus ex dig-
 nitate Pontificia torquetur iam exeperat, anxias
 sollicitudines, quibus eius anima cruciatur,
 & se immersum ingemiscbat: *Sed reperit me*
à vertice temationes huius turbine (de-
mirare quo nomine signet Pontificatum: Tur. D. Greg.
hinc temationis.) Impulsus ad timores pauoreque Psal. 68.
corrua: quia & si mihi nihil timo, eis tamen, qui v. 11,
mibi commissi sunt, multum formido. Undique cau-
sarum fluctibus quorior, ac tempestatibus premor,
vt dicam recte Veni in altitudinem maris & tem-
pestas demersit me.

Ac curare perpendit, quomodo dum se vult
 dedere orationi, vt solebat non possit: orati-
 onem enim suam sollicitudo, ipsum in hac or-
 rationis quiete perturbabat. Deim adductis pul-
 cherimis rationibus adinngit, tunc se, ne de
 numero sit eorū, de quibus cecinit David: *Dei-*
Psal. 71.
casti eos dum alleuarentur. Pressus bono, e hoc secu-
18.
larium negotiorum ex eis me esse video, de quibus
 scriptū est, *Deiecti eos diu alleuarentur: Neque*
 anim

41
 1. 1. 1.
 2. 1. ad
 Anastas.
 Patriarch.
 Ep. 25.
 D. Greg.

enim dixit: deieci eos postquam alienati sunt, sed dum alienarentur: quia pravi quisque, dum temporali honore seffibus suis videntur surgere, amittunt. Alienatio ergo, ipsa ruina est.

His cōformiter declarat, qualiter qui ad dignitates supremas attolluntur, sint velut rota, quæ si ex una parte per honores, & temporalia bona videantur ascendere, ex alia tamen quo ad bona, & virtutes animæ, seu quo ad eiusdem tranquillitatem quam amittunt profundius demerguntur. Et quasi maledictum illis hoc David imprecatur: Deus meus pone illos ut rotam. Idem argumentum profertur in illa Epistola ref.

Psal. 82.

v. 14.

l. 1. Ep. 7.

ad Marci.

Patrisiã.

Ruth. 1.

20.

cribens Narsio Patriarchæ Romano: qui per ad Marci, literas fuerat ei congratulatus, diversis, ilque magnificis eum titulis compellens, tali dignis prælatura: cui inret alia dicit illud. Noemi: Ne vocetis me Noemi. Noemi id est pulchram: sed vocate me Mara: id est amarum: quia amaritudine valde replevit me. Licet autem multas assignet doloris sui, curæ ac timoris rationes, magis tamen principalem fundat in axioma quodam Spiritus S. qui admirabili ducta meaphora, agit de stultis, qui tali oblata occasione cum gaudio & cordis applausu accipiunt congratulationem: Stultus homo plaudet manibus, cum spondet pro amico suo. Siquis opulentus in medium profilitet forum, plauderetque præ gaudio manibus, omnibus accipiens: Congratulamini mihi omnes, & congaudete mecum: spondenti namque pro omnibus huius civitatis mercatoribus, cunctas quoque naues in meam recepi fidem, quæ Oceanum nostrum peruolanteo quod mihi quinque pro centum dederunt: magnum inde mihi emolumentum. O te stultum: an nosti quid sit se vadem offerre pro mercatoribus? Nū maris pericula, charibdes, scyllas, tempestates, pyratas nosti, & quod ictu oculi navis oneraria diuissima, celerissima, tubinibus ad ima demergatur numquam surrectura? Quid tibi per vades officium esse Prælati seu Episcopi? Vadem se statuit, & pro tot natibus fidei inter quod sibi suscipit gubernandas animas, pro illis reddet rationem compromissor. Sic pro decem nullibus, ille pro viginti nullibus, alter pro centum nullibus cæsum annuorum. O quam hilaris tripudias, quam letus plaudet manibus quam tibi congratularis. Quis te nouis (piccor alligat error) qui non aduertat, quot illæ naues periculis exponantur, quot milia earum fluctibus absorbeantur & pereant, & de singulis strictissimam redditurus sis rationem.

Mea quidem sententia hoc Dominus indica-

uit qui iudam præceptis legis veteris iudicialibus: Præscriptis enim moralibus transgreditur ad iudicialia: erant autem leges quibus pro bono Republicæ regimine iustitia administrabatur: Si quis commendauerit amico pecuniam aut vas in custodiam, & ab eo qui seceperat, fuerit ablata fuerit, si inuenitur fur duplum reddet, si latet fur, Dominus domus applicabitur ad Deum, & intrabit, quod non ex eaderit manum in rem proximi sui. Subiungit & aliam legem: Si quis commendauerit proximo suo asinum, bouem, ouem, & omne iumentum ad custodiam, & mortuum fuerit, &c. quod si furto ablatum fuerit, restituet damnum domino. Obicit hic noster Cardinalis Caieta, in harum legum iustificacionem. Deus Sapientissimus, quod est hoc nunc præcipere, ut si le quibus suam accepit custodiam pecuniam, gemmas, aut vasa pretiosa, non sit ad damnum obstrictus reparationem, sed sufficiat, si inter huius furri seu damni esse se prorsus ignorantem, & innoxium, absoluitur? Qui verò in suam custodiam receperit bouem, ovem &c. ad damnum reparari nem obligetur? Num forte pluris valet os ouis &c. quam vas pretiosum? Iumentum quam bursa mille ducatorum? Cælestis est hoc statutum: respondet Caietanus: quia inter vitum & alietum plurimum interest: Qui tibi sacrum commendat pecuniarum aut argenti laminas, iam nouerat, quod eas domini tunc diligens custodires, aut arcem tuam in iuderes, nouerat quoque domus tuam quam esset securus, ostia oppilata, fenestra cubiculorum obstructæ, quod tibi quoque nihil aliud se rere agendum, quam pecuniam hanc seu vasa cistis tuis ac cubiculis includere, & feris obstruere: quocirca hæc nulli commendas nisi de cuius tibi constat adibus forissimis obstruere ostia, cubiculisque tutissimis. Attamen qui tibi bouem, ovem aut iumentum tradidit in custodiam, illa cistis non includit feruanda, nec cubiculis in carcerat, sed tuæ fidei & diligentia, prout de quicquid perierit, seu defuerit, de tua ma è præsumitur diligentia, quod debnam non adhibe. is sollicitudine ad id, quod tibi committat. m erat conferendum. Hinc expositioni certè subtili, super addo D. Robanum Maurum quem sequitur Piporan, quod hæc Deus non sine gratiori causa de reueris: qui ad res adeo viles mentem suam alius non melioraret, nisi his vellet declarare superioribus, quorum custodia ac regimini eius commendantur oues, quæ a diligentia eas ne pereant, ne furto auferantur custodire teneantur: si enim seduli inuigilent, ne pereant, ne sibi rapiantur pecunia, & ta-

petes, aurea seu argentea yafa, scyphos, pelnes,
cyathos prælibatorios &c. quanto maiori studio
laborare illis conuenit ne pereat, ne rapiatur
grex Domini: illorum enim custodia ab arcis,
scinis cistisque dependet: huius uero ab eius
diligentia, ut gregis custodia à solius Pastoris
pendet, per uigili sollicitudine: si uero quid eorū
pereat, nulla in eius exonerationem datur ex-
cusatio illi hoc imputat, illi adscribit dominus,
pro ut insignis ille ac vigilans pastor Iacob fa-
tebatur qui in fidem suam soceri sui Labani sus-
ceperat & greges, & armenta custodienda. His
minus nihil exigit Deus, si uel una depereat o-
uicula, uel bos aut iumentum contumaciatur: singu-
lari quippe consilio, (teste D. Rabano) distinxit
diuina lex hæc omnia animalia, ut varias expli-
cet conditiones inferiorum, quos sua cura su-
periores habent commendatos, diuersa uelut bo-

norum genera: Hoc est, alios ingenio ualentes
alios simplices, & innocentes, alios hebetes, & bru-

tos.
His suffragatur D. Gregor. alia sacri eloquij
uerba perpendens, quæ idem inuoluunt, & ea
instituto nostro conuenienter exponit D. Tho.
Fili mi, si sponderis pro amico tuo defixisti apud
extraneum manum tuam, illaqueatus es uerbis
non tuis, & capis propriis sermonibus. Fili mi,
noli quid agas dum pro amico tuo te debito-

rem fideique iussorem constituas? Aduerte, &
hoc tibi firmiter persuade quod apud alienos
manus tuas defixeris, quibus te debitorem ob-
strinxisti, uerbisque ac promissis propriis incip-
sum in laqueos iniecisti. Quid est, obsecro, apud
extraneum pro amico suo spondere? Respondet
D. Gregorius, in tui fidem curamque suscipere
animam proximi tui, ac Deo iurare, quod de
ea sis exactam redditurus rationem. An ergo
Deus alienus? Alienus est, annuit D. Grego-
rius qui licet sit pater tuus, Dominus tuus,
Responsor tuus, tuus intimus amicus: atam-
en in repetenda ratione, hoc uelim noueris,
quod eam à te tanta exigit seueritate, quasi non
amicus, sed maxime tibi foret extraneus, qui
nec te cognoscat, nec nisi de suis curam ge-
rat opibus, quas in te recepisti custodiendas. Id-
circo credito, quo te tempore obstrinxisti, eo
manum tuam defixisti, ut illarum opum curam
geras diligentissimam. Perstrutare loquendi for-
mulam: Defixisti manum tuam. Significat ait D.
Greg. tibi persuade, quod defixeris, ac obligau-
eris opera tua, tuos ait modos procedendi seu
negotia, tuas curas, tuas diligentias ut hæc
omnia in eius expensas & impensas beneficiis,
Hieron. Baz. de Lanuz. Tom. II.

pro quo spondidisti: Manus defigitur (expli ac
D. Gregor.) quia apud curam sollicitudinis, quæ
ante decras, manus ligatur. Qui tanto igitur se
vinculo constrinxit, quid illi incumbat iacien-
dum? Hoc sermo diuinus declarat: Fac ergo,
quod dico fili mi, & temetipsum libera: quia inci-
disti in manum proximi tui. Disurre festina, sus-
cita amicum tuum, ne dederis summum oculis tuis,
nec dormieris palpebre tue. An non satis dicere:
esto sollicitus & inuigila, ut est sollicitas saluum
quod in te recepisti? Desi aquam insinuat enim
quod illius curam agere, est tui curam agere: quia
quidquid de illo perierit, tibi peribit, & tantum
tu perdes, ut te à teipsum credi oportet cui te uadem
obligasti, sit periturus. Hoc si propositio: Disurre,
festina, ne dormias, nec octilis mites, nec mo-
mento temporis sedens conuiescas. Elaboratè
pendit hæc uerba D. Gregor.

Videtur hoc uelle Deus, cum ille, qui sedem
ascendit prælatuæ, eius obtineat locum, eius etiam
habet conditiones tales quales describit
David: Ecce non dormiabit, neque dormiet, qui
custodit Israel. Non dormiet ex industria, nec
dormiabit somnolentus: quia tantillo quo dor-
miuit Argus tempore, furto bouem rapuerunt,
quem postmodum tam rigotose ab illo domini
reperierunt, ut eum seculis condemnarunt:
Festina disurre, suscita amicum tuum. Curre ue-
lociter ut pauperi succurras uide, festina, ut
pupillo adis auxiliator: suscita cum qui stertit
in peccatis obdurus, tunc ad actum oculi dor-
mites. Agendum, num detur ad sedendum otio-
so, dignitas prælatuæ? O quam districta obli-
gatio, quam trutinans D. Chrylsto. assererat se
non satis posse demirari, ad prælaturas seu E-

Ho. 14. in
piscopis anhelantes: Audiamus qui qui regunt, Epist. ad
magistratus &c. quantum est periculum omnium Heb. 1. 4.
quos regis, mulierum, uirorum, & puerorum tibi
reddenda est ratio. Tanto igni caput subicit. Miror
an fieri possit, ut aliquis ex rectoribus fiat saluus.
Formidabilem sententiam! Miror an fieri possit,
ut aliquis ex rectoribus fiat saluus. Antiquos illos
(ait S.) commemorare patres, ac Prælatos, quorum
familiare erat nomen serui uigiles: quasi ipsi
noscent dictum Apostoli: Obedite præpositis ue-
stris, & subiaceite eis: ipsi enim per uigilant, quasi
rationem pro animalibus uestris reddunt. Excitati
erant, anxij, solliciti, diligentes, ut ille, qui pro
pluribus mercibus se constrinxit debitorem: quæ
extremis laborant periculis, de quo facta pagi-
na: Affligetur malo, qui fidem facit pro extraneo. Pro. 11.
Quam anxius uiuit, qui periculi si nauis ac mer-
cui in se suscepit: timet tempestates, piratas, sco-
pulos,
E c

pulos, turbines, ne submergatur. Vinam prout id quod in praetera bonū videtur consideratis, sic & eiusdem labores ac pericula ob oculos vobis ponere is: O Vinam (exclamat Bernard.) tam D. BERN. Sermon. 77. vigilas reperirentur ad chorum, quam alac es cur- sup. Cant. ruit ad carbedram. Hinc D. Cyprian. hanc eduxit D. CYP. propositionem: Sicut peremptoria est altitudo Lib. de quajia, ita periculosa est oblatio. Hæc vox Pe- sentia tentia Christi. Opus de erud. prin. h. 1. cap. 1.

§. 22. Possumus, Dignitatu amore tument qui respondent: Possumus: mendaces filij hominum in statera; similes elephan- ti.

43 Potesis bibere calicem &c. Respondent: Possu- m. 1. proprium, responsum ambrosii: Potes tu, qui Episcopatum ambrosii satisfacere obligationi? Præsumis tu statera reddere hæ- rum omnium rationem? Potes tu, qui iudicatum præsentis tui implere celsitudinem tribunalis? Tibine ascribis videre processum (a) titium a- raudum fuisse? Potes tu, qui regimen conyrtis iustis, tota nocte obire moenia dissoluto, & immorigero? Et super omnia, plane persuades ac filis te statera posse dare tuarum omnium obligationum rationem in se- uerissimo Dei tribunalis? Possumus. O Sanctissimi Apostoli, negare nemo potest, vident omnes, non- dum vos vberiori Spiritus Ince promotos esse Mo. 35. in ad perfectiora, heu quam ignoratis (deslet D. Imperjer. Chryostom.) quanti sit ponderis, quanta ama- ritudinis calix iste Salvatoris: cuius nec vultum quidem vidistis, nec prima essis assecuti vesti- gia, vobis illud merito posset exprobrari: Dul- ce bellum inexpleris. Est calix iste tam horren- dus, adeo expauescendus, ut illum ipsum, qui ip- sa caelorum erat fortitudo, ad primum eius in- tuitum, & solo odore quo eum Angelus naribus obicit Redemptoris ebibendum ad terram pro- strauerit, ut sudore totus immadverit sangui- neo: & vos audacter dicatis: Possumus? Optime vobis Salvator exprobravit, ut vestram inuerecun- dam confunderet præsumptionem (ait D. Hiero- nym.) quando hora iam imminente, quo calix

alie biberetur, vos aduocavit, ut vel vnicā horā D. sibi comites adessetis laterones ac vigilas ora- tores, quod nec potuistis: Sic, non potuistis vnicā hora vigilare mecum? Vna hora vigilare non pot- sunt somno, marora & carnis fragilitate superari. Quid hoc est dicere: Possumus bibere calicem, &c. non potuistis, nec vna quidem horā vigilate me- cum.

Non quo satis mirari quam eleganter D. Ba- sil. Exponat illa psalmista verba: Verumtamen si- vani filij hominum, mendaces filij hominum in statera, ut decipiant ipsi de vanitate in idipsum. Legit D. Basilium Theodotione: Vapor Equant se in altum homines ut vapor tenuissimus, sine vlla subsistentia. Exurgunt isti vapores in aliq- cerebri tui quod ascendere possit cathedram E- piscopatam. Ar. hieripiscopalem, quod nisi & Papa- lem, quod fieri aut eligi possit in iudicem tam in ciuibus, quam etiam ualibus, imò & in go- bernatorem: atamen vana sunt: quia nullo iuri fundamento. Vbi est scientia? Vbi virtus? Vbi ze- lus & fortitudo? Vbi oratio? ac deuotio omni e- mumentia? O vanas cogitationes! Dominus scit cogitationes hominum: quoniam vanæ sunt. At vnde enascuntur? Mendaces filij hominum in statera. Attendunt (inquit D. Bernard.) id quod est be- noris, auctoritatis præsentis, celsitudinis in- risdictionis, mitra, pedis, virgæ, pectoralis, stipa- torum, virtutes vero partesque tanto muneri necessarias, vir s. zelum, metiam nō perpendunt, que cuncta calix iste requirit, ut ebibatur, eun- que amaritudo sorbeat, unde & seipsos mise- re hac inaudita decipiunt vanitate: Ut decipiant ipsi de vanitate in idipsum. Hæc illos obsecrat ambitio, ne res, ut decet appendant in statera iusta ac circum tam directè componant quæ- admodum Apostolus, dum diceret: Ipsi in no- bis nos metipsos metentes, & comparantes nos me- tris nos. Nos autem non in immensam gloriam- mur. Non illi virtutibus suis metiuntur dignitates, sed statera tantummodo ambitione: In nobis nos- metipsos metentes: appendunt honorem, pro- uentum, delicias, unde & euanescent. Elephas symbolum est ambrosii. O quantum dorso suo suscipit onus, turrim sustinet, qualem leg- mus ligneam, instar castri, ex qua triginta duo viri depugnabant: Et Indus magister be- stia. Quis ita to ferendo oneri vires misistat? Elephanti? honor; huius est enim ardentissi- mus: quia dum illi detegunt caput, notissimum eum vocant, & coram eo genu flectunt quasi adorantes: ad quodcumque se paratum ostendit bellicum stratagemam. O te elephantem ambi-